

Верховна Рада України

Комітет з питань охорони здоров'я

РЕЗОЛЮЦІЯ ЗАСІДАННЯ «КРУГЛОГО СТОЛУ» НА ТЕМУ:

«Актуальні проблеми забезпечення учасників АТО медичною, фізичною та психологічною реабілітацією»

2 березня 2018 року

У Комітеті Верховної Ради України з питань охорони здоров'я відбулося засідання «круглого столу» на тему: «Актуальні проблеми забезпечення учасників АТО медичною, фізичною та психологічною реабілітацією», в якому взяли участь народні депутати України, представники Адміністрації Президента України, Кабінету Міністрів України, Міністерства охорони здоров'я України, Міністерства соціальної політики України, керівники структурних підрозділів Міністерства оборони України, Міністерства внутрішніх справ України, Державної служби України у справах ветеранів війни та учасників АТО, Служби безпеки України, Державної прикордонної служби України, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, НАМНУ, головні лікарі та начальники регіональних госпіталів ветеранів війни, керівники військових та військових мобільних госпіталів, Національного військово-медичного клінічного центру «ГВКГ», а також учасники антитерористичної операції, представники громадськості, благодійних організацій, волонтери, ЗМІ, інші зацікавлені особи.

Модератор заходу - перший заступник Голови Комітету Верховної Ради України з питань охорони здоров'я, народний депутат України Корчинська О.А., співорганізатор - Уповноважений Президента України з питань реабілітації учасників, які одержали поранення, контузію, каліцтво або інше захворювання під час участі в антитерористичній операції Свириденко В.В.

У ході засідання «круглого столу» обговорювалися особливості створення системи реабілітації учасників антитерористичної операції та проблемні питання проходження військової служби для осіб з інвалідністю, створення міжвідомчої дорожньої карти реабілітаційних закладів України, а також відбувся обмін досвідом у сфері надання учасникам антитерористичної операції медичної, фізичної та психологічної реабілітації.

Україна тривалий час перебуває у стані збройного конфлікту, під час якого загострюються всі накопичені та невирішені роками проблеми. До них слід віднести неефективність вітчизняної системи охорони здоров'я в цілому та відсутність системи реабілітації зокрема.

З метою попередження тяжких наслідків для фізичного та психічного здоров'я осіб, які забезпечували або забезпечують оборону держави та здійснювали або здійснюють захист незалежності, суверенітету та

територіальної цілісності України, Офісом Уповноваженого Президента спільно з робочою групою фахівців розроблено проект Закону України «Про реабілітацію осіб, які входять до складу сил безпеки та оборони та деяких інших осіб».

Відповідно до сучасних підходів міжнародного законодавства у сфері захисту прав осіб з інвалідністю нагальною є необхідність зміни парадигми вирішення проблем інвалідності.

Під час засідання «круглого столу» учасники констатували, що вітчизняна система охорони здоров'я досі не може запропонувати системного рішення для забезпечення ефективного відновлення зазначеної категорії осіб, адже реабілітація в Україні фактично пов'язана з наданням статусу особи з інвалідністю. Реабілітаційна допомога надається тільки після визнання особи особою з інвалідністю у встановленому законодавством порядку. Можливість отримання учасниками АТО технічних засобів реабілітації до отримання ними інвалідності згідно з чинним законодавством не вирішує питання реабілітації по суті, а саме - відновлення функціональних можливостей організму. Крім того, до видатків бюджетних програм, за якими відбувається фінансування протезування учасників АТО, не включено оплату послуг фахівців реабілітації, які мають навчити людину ефективно користуватись отриманим технічним засобом реабілітації.

Такий підхід до проведення реабілітації, на думку учасників, сформовано за радянських часів та не відповідає сучасним тенденціям, а також гальмує рух України до забезпечення високих стандартів охорони здоров'я.

Учасники «круглого столу» відзначили важливість прийняття Державної цільової програми з фізичної, медичної, психологічної реабілітації і соціальної та професійної реадптації учасників антитерористичної операції на період до 2022 року.

За результатами обговорення винесеного на розгляд питання учасники «круглого столу» рекомендують:

1. Верховні Раді України:

- 1.1. З моменту реєстрації проекту Закону України «Про реабілітацію осіб, які входять до складу сил безпеки та оборони та деяких інших осіб» забезпечити його невідкладний розгляд та прийняття в установленому порядку.

Термін: III квартал 2018 року

2. Кабінету Міністрів України:

- 2.1. Щорічно при підготовці проекту Державного бюджету України передбачати у повному обсязі: видатки реабілітаційним закладам Міністерства оборони України, Міністерства охорони здоров'я України, Міністерства

соціальної політики України, іншим реабілітаційним закладам, що надають реабілітаційні послуги учасникам АТО; видатки на забезпечення санаторно-курортного лікування ветеранів війни та членів їх сімей; кошти на субвенцію місцевим бюджетам для реабілітації учасників АТО, у тому числі ендопротезами та засобами для корекції інконтиненції та санаторно-курортним лікуванням.

Термін: постійно

2.2. Розробити та затвердити міжвідомчу дорожню карту з питань реабілітації для учасників АТО.

Термін: серпень 2018 року

2.3. Прискорити розробку та затвердження Державної цільової програми з фізичної, медичної, психологічної реабілітації і соціальної та професійної реадaptaції учасників антитерористичної операції на період до 2022 року, Концепцію якої схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 12 липня 2017 року № 475-р.

Термін: липень 2018 року

2.4. Забезпечити належне виконання Рекомендацій парламентських слухань на тему: «Державні гарантії соціального захисту учасників антитерористичної операції, Революції Гідності та членів їхніх родин: стан і перспективи», схвалених Постановою Верховної Ради України від 9 лютого 2017 року № 1843-VIII у частині щодо організації медичного забезпечення та санаторно-курортного лікування учасників АТО.

Термін: постійно

2.5. Забезпечити міжвідомчу взаємодію з питань медичної, фізичної, психологічної реабілітації учасників АТО та членів їх сімей.

Термін: постійно

2.6. Розробити комплекс мотиваційних стимулів з метою заохочення фахівців з фізичної і реабілітаційної медицини - випускників ВИШів для роботи в закладах охорони здоров'я/госпіталях ветеранів війни системи МОЗ України з метою посилення кадрового потенціалу цих закладів.

Термін: II - III квартал 2018 року

3. Міністерству охорони здоров'я України:

3.1. Переглянути та удосконалити нормативно-правову базу в частині дотримання права учасників АТО на якісну та доступну реабілітаційну допомогу в умовах проведення реформи галузі охорони здоров'я України.

Термін: липень 2018 року

3.2. Забезпечити контроль за дотриманням прав учасників АТО на належну реабілітаційну допомогу.

Термін: постійно

3.3. Вжити заходів та забезпечити реалізацію Програми психічного здоров'я до 2030 року, якою передбачено створення Державного закладу «Госпіталь ветеранів війни «Лісова поляна» МОЗ України».

Термін: липень-серпень 2018 року

4. Міністерству охорони здоров'я України спільно з Національною Академією педагогічних наук України:

4.1. Оптимізувати роботу цілодобової служби Телефонної Екстреної Психологічної Допомоги (ТЕПД) при Інституті психології імені Г.С.Костюка з метою надання консультативної, психологічної, психотерапевтичної допомоги військовослужбовцями, ветеранам та членам їх сімей.

Термін: II-III квартал 2018 року

4.2. Розробити та затвердити дійовий механізм координації дій МО України, МОЗ України та МВС України, у тому числі з питань реабілітації діючих військовослужбовців як збройних сил, так і добровольчих батальйонів в госпіталях ветеранів війни, забезпечивши його безперервність.

Термін: II - III квартал 2018 року

4.3. Опрацювати питання та в установленому порядку внести доповнення в чинне законодавство щодо можливості забезпечення лікування і реабілітації діючих військовослужбовців, після їх перебування безпосередньо на лінії зіткнення, інших учасників АТО, у тому числі демобілізованих, та членів їх сімей - в закладах охорони здоров'я/госпіталях ветеранів війни системи МОЗ України.

Термін: II-III квартал 2018 року

4.4. Переглянути та внести в установленому порядку зміни в статистичні форми щодо обліку та диспансеризації демобілізованих учасників АТО, відокремивши вказану категорію серед загальної кількості учасників бойових дій, інвалідів війни.

Термін: II-III квартал 2018 року

5. Міністерству охорони здоров'я України, Міністерству соціальної політики України:

5.1. Організувати базовий Національний Центр по роботі з психотравмою та постконтузійним синдромом (ПТСР Центр) з формуванням мережі

відділень з психологічної реабілітації в Україні на базі існуючих відділень регіональних госпіталів, з наступними завданнями та функціями:

5.1.1. Розробити єдиний підхід до лікування бойової психотравми та постконтузійного синдрому (комплексна мультидисциплінарна модель: психотерапія, соматичне лікування, рання соціальна адаптація) з використанням сучасних протоколів.

5.1.2. Організувати навчально-методичне забезпечення мережі (підготовка методичних матеріалів з метою поширення по регіонах України).

5.1.3. Створити реєстр пацієнтів із забезпеченням збереження етапності та послідовності лікування.

5.1.4. Координувати, узгоджувати взаємодію між різними державними та громадськими структурами (Міністерства соціальної політики України, Міністерство охорони здоров'я України, Міністерство оборони України, громадськими та благодійними організаціями), співпрацю з міжнародними організаціями.

5.1.5. Організувати навчально-методичну роботу з психологами, соціальними працівниками та волонтерами в регіонах України (розробити навчально-методичні семінари та тренінги для фахівців із різних регіонів України з метою підготовки кадрів (тренери, ведучі груп взаємопідтримки тощо), які мають займатися психопрофілактичною роботою із фахівцями і волонтерами у кожному регіоні.

5.1.6. Розробити механізм надання професійної методичної та практичної допомоги психологам та волонтерам (педагоги, соціальні робітники, психологи, психотерапевти, психіатри тощо) з метою убезпечення їх від вікарної (опосередкованої) травматизації, емоційного вигорання та збереження власного психологічного здоров'я.

5.1.7. Організувати супервізії, підвищення кваліфікації та профілактики синдрому «згоряння» фахівців, залучених до роботи з травмою.

5.1.8. Організувати відбір, навчання і стажування фахівців для роботи в центрах медико-психологічної допомоги та службах телефонної екстреної психологічної допомоги (ТЕПД).

5.1.9. Забезпечити підвищення рівня соціальної адаптації, профілактика суїцидальних і кризових станів у населення.

5.1.10. Організувати психологічний супровід родин військовослужбовців та ветеранів.

Термін: II-III квартал 2018 року

6. Міністерству оборони України:

6.1. Забезпечити створення та функціонування цілодобової «гарячої лінії» психологічної допомоги військовослужбовцям.

6.2. Забезпечити підготовку фахівців з реабілітації, зокрема: лікарів фізичної та реабілітаційної медицини, фізичних терапевтів, ерготерапевтів,

психологів, психотерапевтів відповідно до потреб сектору безпеки та оборони згідно зі стандартами НАТО та іншими міжнародними стандартами у цій сфері.

Термін: постійно.

6.3. Вжити заходів для створення єдиного логістичного механізму реабілітаційного забезпечення учасників АТО в закладах охорони здоров'я та санаторно-курортних закладах МО України.

Термін: червень-липень 2018 року.

6.4. Опрацювати питання щодо забезпечення належного фінансування реабілітаційних центрів МО України та подати відповідні пропозиції на розгляд Кабінету Міністрів України для подальшого врахування і затвердження в установленому порядку.

Термін: червень-липень 2018 року.

6.5. Переглянути наказ МО України № 337 від 27.05.2014 р. «Про затвердження тимчасових переліків військово-облікових спеціальностей і штатних посад рядового, сержантського і старшинського складу та військовослужбовців-жінок і тарифних переліків посад вищезазначених військовослужбовців», зареєстрованого в Мін'юсті України 10 червня 2014 р. за № 600/25377 (зі змінами), доповнивши його посадами «Інструктор з психологічного супровіду» та «Інструктор з психологічної підготовки».

Термін: III квартал 2018 року.

6.6. Включити в базу загальновійськову підготовку військовослужбовців «Програму психологічної підготовки».

Термін: до вересня 2018 року.

7. Міністерству соціальної політики України:

7.1. Подати до Кабінету Міністрів України в установленому порядку на затвердження Державну цільову програму з фізичної, медичної, психологічної реабілітації і соціальної та професійної реадаптації учасників антитерористичної операції на період до 2022 року.

Термін: липень 2018 року

7.2. Опрацювати та подати Кабінету Міністрів України пропозиції щодо додаткових обсягів видатків на реалізацію заходів з проведення психологічної і соціальної реабілітації учасників АТО у поточному році для внесення відповідних змін до Державного бюджету України на 2018 рік.

Термін: червень-липень 2018 року

7.3. Вживати заходів з метою належного кадрового забезпечення закладів Мінсоцполітики України, що надають реабілітаційні послуги учасникам АТО, з урахуванням європейських стандартів у цій сфері.

Термін: постійно

8. Міністерству інформаційної політики України спільно з Міністерством охорони здоров'я України, Міністерством оборони України та Міністерством соціальної політики України:

8.1. Забезпечити ведення активної інформаційної політики, спрямованої на інформування осіб з інвалідністю з числа учасників АТО та членів їх сімей про новітні вітчизняні наукові досягнення у сфері розробок засобів з протезування, про державні та приватні підприємства, що надають послуги з протезування та реабілітації.

Термін: постійно.

8.2. Забезпечити ведення активної інформаційної політики, спрямованої на інформування учасників АТО та членів їх сімей про перспективні та інноваційні моделі надання психологічної допомоги військовослужбовцям та ветеранам, що наразі присутні у практиці.

Термін: постійно

9. Місцевим органам виконавчої влади та органам місцевого самоврядування:

9.1. Вжити заходів щодо оптимізації системи реабілітаційних відділень на базі регіональних госпіталів ветеранів війни, опрацювавши та обравши оптимальний варіант реабілітаційного забезпечення ветеранів війни та учасників АТО у цих закладах охорони здоров'я.

Термін: грудень 2018 року.

9.2. Забезпечувати матеріально-технічну і фінансову підтримку реабілітаційних відділень на базі регіональних госпіталів ветеранів війни та інших комунальних закладів охорони здоров'я, що надають реабілітаційну допомогу учасникам АТО.

Термін: постійно.

9.3. Розробити та затвердити місцеві програми надання реабілітаційної допомоги учасникам АТО та членам їх сімей.

Термін: щорічно.

9.4. Проводити на регіональному рівні інформаційно-роз'яснювальну роботу щодо міжвідомчої мережі реабілітаційних закладів України учасникам

АТО з широким залученням до цієї роботи громадськості та регіональних засобів масової інформації.

Термін: постійно.

**З повагою
та від імені учасників**

**Народний депутат України,
перший заступник Голови
Комітету Верховної Ради України
з питань охорони здоров'я**

О.А. КОРЧИНСЬКА

**Уповноважений Президента України
з питань реабілітації учасників
антитерористичної операції,
які одержали поранення, контузію,
каліцтво або інше захворювання
під час участі в
антитерористичній операції**

В.В. СВИРИДЕНКО